

Tutkinnon perusteet

Saamenkäsityöalan erikoisammattitutkinto

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Saamenkäsityöalan erikoisammattitutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Tutkinnon suorittanut tuntee saamenkäsityön, duodjin, perinteet, materiaalit ja kehityksen. Hän tietää saamenkäsityön merkityksen kulttuurissa ja ymmärtää saamelaisten ympäristökäsityksen ja luonnon moninaisuuden ja käyttökelpoisuuden. Hän osaa ohjata ja neuvoa muita saamiduodjin valmistuksessa. Hän osaa käyttää uutta tekniikkaa tiedonhankinnassa valitsemansa tutkinnonsuunnan ja osien mukaisesti. Tutkinnon suorittanut osaa suunnitella ja valmistaa sekä perinteisten että uusien mallien mukaisia monipuolisia ja laadukkaista tuotteita. Hän tietää, mitä ominaisuuksia materiaailta vaaditaan ja tuntee sekä perinteiset että uudet materiaalit ja osaa hankkia niitä. Hän osaa tarvittavan materiaalin esikäsittelyn, esimerkiksi puun kuivauksen, nahan parkitsemisen, kasvivärjäyksen ja huovutuksen. Hän taitaa tuotteen viimeistelyn, tuntee käytettävät koneet ja laitteet sekä niiden huollon. Hän osaa esittää työnsä saamen kielellä.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Tutkinnon suorittanut voi työskennellä saamenkäsitöiden monipuolisissa ja vaativissa suunnittelu-, valmistus-, neuvonta- ja markkinointitehtävissä. Hän on usein ammatinharjoittaja tai itsenäinen yrittäjä.

Perusteen nimi	Saamenkäsityöalan erikoisammattitutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-12345-6789
Koulutukset	Saamenkäsityöalan erikoisammattitutkinto (427116)
Pdf luotu	11.10.2022

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	2
2.1. Mestarityön toteuttaminen saamenkäsityöalalla, 60 osp.	2
2.2. Osaamisen välittäminen saamenkäsityöalalla, 30 osp.	4
2.3. Ohjaajana toimiminen saamenkäsityöalalla, 45 osp.	4
2.4. Näyttelyprojektin toteuttaminen saamenkäsityöalalla, 45 osp.	6
2.5. Yritystoiminnan kehittäminen saamenkäsityöalalla, 45 osp.	7
2.6. Saamenkäsityöalalla kehittäminen, 45 osp.	9
2.7. Toiminnan suunnittelu ja johtaminen, 45 osp (300564).	10

1. Tutkinnon muodostuminen

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT 90 OSP
Mestarityön toteuttaminen saamenkäsityöalalla, 60 osp
Osaamisen välittäminen saamenkäsityöalalla, 30 osp
VALINNAISET TUTKINNON OSAT 90 OSP
Ohjaajana toimiminen saamenkäsityöalalla, 45 osp
Näyttelyprojektin toteuttaminen saamenkäsityöalalla, 45 osp
Yritystoiminnan kehittäminen saamenkäsityöalalla, 45 osp
Saamenkäsityöalalla kehittäminen, 45 osp
Toiminnan suunnittelu ja johtaminen, 45 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa 0-45 osp
<i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 0-45 osp
<i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 0-45 osp
<i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>

2. Tutkinnon osat

2.1. Mestarityön toteuttaminen saamenkäsityöalalla, 60 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa:

- ideoida ja suunnitella saamenkäsityöalan mestarityön asiakkaalle tai kohderyhmälle
- valmistella työskentely-ympäristöä mestarityön toteuttamiseen
- toteuttaa ja viimeistellä saamenkäsityöalan mestarityön
- arvioida toimintaansa saamenkäsityöalalla

Arviointi

Opiskelija ideoi ja suunnittelee saamenkäsityöalan mestarityön asiakkaalle tai kohderyhmälle.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa oman osaamisensa vahvuudet ja kehittämiskohteet• selvittää tarpeen ja asettaa omalle työlleen tavoitteen• noudattaa ohjeita tietoturvasta, immateriaalioikeuksista, tietosuojasta ja salassapitovelvollisuudesta• arvioi oman työskentelyn näkökulmasta saamenkäsityöalaa toimintaympäristönä• suunnittelee alan korkeatasoista mestarityötä yksin tai tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä asiakkaalle tai kohderyhmälle• huomio asiakkaan tai kohderyhmän mestarityölle asettamat tavoitteet• huomioi suunnittelussa käyttötarkoituksen, estetiikan ja saamenkäsityöalan erityispiirteet• huomioi suunnittelussa käyttötarkoituksen, estetiikan ja saamenkäsityöalan erityispiirteet• ottaa suunnittelussa huomioon materiaalien ja työtapojen ympäristövaikutukset koko prosessin aikana• yhdistää suunnittelussa luovasti ja kokeilevasti käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja• selvittää tarvittavat sopimuskäytänteet• dokumentoi työn eri vaiheita• arvioi mestarityön tavoitteita, kustannuksia, kannattavuutta ja toteuttamismahdollisuuksia

Opiskelija valmistee työskentely-ympäristöä mestarityön toteuttamiseen

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• arvioi ja kehittää työmenetelmiä huomioiden laadun, toimivuuden ja turvallisuuden• valitsee omaan työskentelyyn soveltuvat työvälineet• hankkii tai tarvittaessa valmistaa työvälineet• valitsee ja hankkii tarkoituksenmukaisia materiaaleja käyttäen alan verkostoja• arvioi ja perustelee materiaalivalintoja ja hankintatapoja monipuolisesti eri näkökulmista• huolehtii ennakoivasti työympäristön turvallisuudesta

Opiskelija toteuttaa ja viimeistelee saamenkäsityöalan mestarityön.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa alan korkeatasoisen mestarityön huomioiden resurssit, laadun, toiminnallisuuden ja turvallisuuden• toteuttaa mestarityön suunnitelman mukaisesti ja muuttaa suunnitelmaa tarvittaessa• käyttää luovasti ja kokeilevasti käyttötarkoitukseen sopivia materiaaleja• kehittää tarpeen mukaan työprosesseja ja työmenetelmiä• käyttää työvälineitä monipuolisesti, ammattitaitoisesti ja työturvallisesti• noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä• seuraa kustannuksia ja muuttaa toimintaa tarvittaessa• toimii kestäväällä tavalla materiaaleja hankkiessa, käytettäessä ja kierrättäessä• viestii suullisesti ja kirjallisesti alan työ- ja asiakaspalvelutehtävissä äidinkielellä (suomi, ruotsi tai saame) sekä viestii ja on vuorovaikutuksessa omalla alallaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä

Opiskelija arvioi toimintaansa saamenkäsityöalalla.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• arvioi mestarityön tavoitteiden toteutumista• arvioi mestarityönsä estetiikkaa, laatua ja toiminnallisuutta• arvioi työskentelyään ja sen sujuvuutta• pyytää palautetta asiakkaalta tai kohderyhmältä• hyödyntää saamaansa palautetta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toteuttamalla saamenkäsityöalan vaativan työn tai vaativia töitä. Työ voi olla luonteeltaan taiteellinen, tuotannollinen tai saamenkäsityötä kehittävä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Näytön suorituskieki on saame.

2.2. Osaamisen välittäminen saamenkäsityöalalla, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa:

- suunnitella saamenkäsityöalan osaamisen välittämisen menetelmiä
- ylläpitää ja edistää saamenkäsityöalan osaamista

Arviointi

Opiskelija suunnittelee saamenkäsityöalan osaamisen välittämisen menetelmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• analysoi oman osaamisen vahvuudet ja mahdollisuudet saamenkäsityöalalla• kartoittaa yksilön tai yhteisön osaamistarpeita saamenkäsityöalalla• valitsee itselleen ja tilanteeseen luontevan tavan välittää osaamista saamenkäsityöalalla• suunnittelee osaamisensa välittämisen tapoja huomioiden ohjattavan tai kohderyhmän tarpeet• hankkii tarvittaessa lisätietoa

Opiskelija ylläpitää ja edistää saamenkäsityöalan osaamista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• ottaa huomioon työskentelyssään saamenkäsityöalan merkityksen saamelaisen kulttuurin ylläpitämisessä ja edistämisessä• välittää osaamistaan paikallisesta luonnosta, materiaalien hankkimisesta ja käsittelystä• välittää osaamistaan saamenkäsityöalan tavoista ja arvoista• työskentelee suunnitelman mukaisesti ja tekee suunnitelmaan tarvittavat muutokset• kerää palautetta työskentelystään• kehittää saamansa palautteen perusteella osaamisen välittämisen tapojaan

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ylläpitämällä ja edistämällä saamenkäsityöalan osaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Näytön suorituskieki on saame.

2.3. Ohjaajana toimiminen saamenkäsityöalalla, 45 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella saamenkäsityöalan ohjaustoimintaa
- toteuttaa saamenkäsityöalan ohjaustoimintaa
- arvioida saamenkäsityöalan ohjaustoimintaa

Arviointi

Opiskelija suunnitelee saamenkäsityöalan ohjaustoimintaa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa ammatillista osaamistaan ja tunnistaa osaamisensa kehittämistarpeet • kartoittaa kohderyhmän tarpeet ja erityispiirteet ohjaustoiminnassa • laatii kohderyhmälle ohjaukokonaisuuden ja ennakoii muuttuvat tilanteet • laatii ohjaustoimintaa tukevia materiaaleja saamenkäsityöalan erityispiirteet huomioiden • toimii huomioiden tekijänoikeudet

Opiskelija toteuttaa saamenkäsityöalan ohjaustoimintaa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee hyvässä vuorovaikutuksessa ohjattavien kanssa ja motivoi kannustamalla • perehdyttää ohjattavat toimintaympäristöön • perehdyttää ohjattavat työturvalliseen ja työhyvinvointia ylläpitävään toimintaan • ohjaa laadukkaasti ja suunnitelmallisesti saamenkäsityöalalla • tukee ohjattavia oman ilmaisutavan löytämiseen ja oman tekemisen tyylin vahvistamiseen • työskentelee ratkaisukeskeisesti erilaisissa ohjaustilanteissa ja kehittää toimintaa tarvittaessa • valitsee ja käyttää joustavasti tukimateriaalia ohjaustilanteissa • käyttää ohjaustilanteissa ammattisanastoa monipuolisesti • noudattaa työaikoja ja sopii mahdollisista muutoksista • huolehtii esimerkillisesti toimintaympäristön turvallisuudesta, siisteydestä ja viihtyisyydestä • huolehtii työ- ja suojavaatetuksesta ohjaustilanteen mukaan

Opiskelija arvioi ohjaustoimintaa

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • antaa ohjattaville palautetta monipuolisesti ja kannustavasti • pyytää palautetta ohjaustoiminnastaan • arvioi ja kehittää ohjaustoimintaansa saadun palautteen pohjalta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnitteleamalla ja toteuttamalla saamenkäsityöalan ohjaustoimintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Näytön suorituskieki on saame.

2.4. Näyttelyprojektin toteuttaminen saamenkäsityöalalla, 45 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskleija osaa

- työskentelee osana näyttelyprojektia
- valmistelee näyttelyprojektin tai sen osan kustannusarvion
- organisoii vastuualuettaan näyttelyprojektissa
- ottaa vastaan palautetta ja kehittää toimintaansa

Arviointi

Opiskelija työskentelee osana näyttelyprojektia.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• osallistuu näyttelyprojektin suunnitteluprosessiin tarvittavassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa• suunnittelee visuaalisesti ja taiteellisesti mielenkiintoisia kokonaisuuksia• ennakoi ja suunnittelee näyttelyprojektin tai sen osan laajuutta, järjestelyjen edellyttämää työmäärää ja tarvittavaa aikaa• huolehtii ennakoivasti työympäristön turvallisuudesta• määrittelee näyttelyprojektin tai sen osan tavoitteet• laatii realistisen aikataulun näyttelyprojektin tai sen osan suunnitteluun ja toteuttamiseen• työskentelee joustavasti ja vuorovaikutteisesti• selvittää sopimus- ja vakuutusikäntäntet• toteuttaa näyttelyprojektin tai sen osan suunnitelmien mukaisesti tarvittavassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa• suunnittelee ja toteuttaa näyttelyprojektin markkinointia tarvittavassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa• soveltaa kestävän kehityksen periaatteita työskentelyssään

Opiskelija valmistelee näyttelyprojektin tai sen osan kustannusarvion.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tekee näyttelyn toteuttamiseen tarvittavat hintavertailut ja kustannuslaskelmat• määrittelee näyttelyprojektin tai sen osan toteuttamiseen tarvittavat resurssit• hakee tarvittaessa rahoitusta näyttelyprojektin tai sen osan toteutukseen• tekee tarvittavat tarjouspyynnöt, tilaukset ja hankinnat sovitun toimintatavan mukaisesti• noudattaa budjettia ja seuraa kustannuksia

Opiskelija organisoii vastuualuettaan näyttelyprojektissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee oman vastualueensa toimintaa näyttelyprojektin aikataulujen mukaisesti• ohjaa ja koordinoi omalla vastualueellaan projektia ja näyttelyn teknistä toteuttamista• seuraa ajankäyttöä suunnitelmien mukaisesti ja neuvottelee poikkeamista

Opiskelija ottaa vastaan palautetta ja kehittää toimintaansa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• toimii aktiivisesti vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa näyttelyprojektin eri vaiheissa• arvioi toimintaansa näyttelyprojektin eri vaiheissa ja sen onnistumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin• arvioi ja kehittää näyttelytoiminnan mahdollisuuksia toimeentulona

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toteuttamalla saamenkäsityöalan näyttelyprojektia. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Näytön suorituskieki on saame.

2.5. Yritystoiminnan kehittäminen saamenkäsityöalalla, 45 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa:

- suunnitella yritystoiminnan kehittämistoimenpiteitä
- toteuttaa yritystoiminnan kehittämistoimenpiteitä
- kehittää yhteistyöverkostoja
- kehittää markkinointia

Arviointi

Opiskelija suunnittelee yritystoiminnan kehittämistoimenpiteitä

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hankkii monipuolisesti tietoa saamenkäsityöalan ilmiöistä sekä hyödyntää niitä suunnittelussa• analysoi asiantuntevasti yrityksen toimintaympäristön tulevaisuuden näkymiä• kartoittaa muiden alan toimijoiden tarjontaa• analysoi yrityksen toimintaa suhteessa toimintaympäristöön ja määrittelee sen pohjalta kehittämistarpeet• käyttää tarvittaessa asiantuntijapalveluita kehittämistarpeiden kartoittamiseksi• suunnittelee yrityksen kehittämisen kannalta tarvittavan osaamisen hankkimisen• suunnittelee yritystoiminnan kehittämistoimenpiteitä ja asettaa niille tavoitteet

Opiskelija toteuttaa yritystoiminnan kehittämistoimenpiteitä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• päivittää yrityksen liiketoimintasuunnitelmaa kehittämistarpeiden pohjalta• toteuttaa yritystoiminnan kehittämistoimenpiteitä suunnitelmien mukaan ja muuttaa niitä tarvittaessa• noudattaa kestävän kehityksen, eettisyyden ja vastuullisuuden periaatteita yritystoimintaa kehittäessään• arvioi tavoitteiden toteutumista ja jatkokehittämisen tarpeita

Opiskelija kehittää yhteistyöverkostoja.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• määrittää saamenkäsityöalan tärkeimmät verkostot• arvioi eri yhteistyöverkostojen vaikuttavuutta verkoston eri toimijoille• tekee rakentavia ehdotuksia yhteistyön vahvistamiseksi ja laajentamiseksi• toimii yhteistyöverkostossa rakentavasti ja ylläpitää hyviä suhteita

Opiskelija kehittää markkinointia.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• arvioi yrityksen nykyisen markkinoinnin vaikuttavuutta ja siihen käytettyjä resursseja• määrittää tarvittavat markkinoinnin kehittämistoimenpiteet• hankkii eri tietolähteistä tietoa markkinoinnin kehittämisen tueksi• laatii realistisen markkinointibudjetin• selvittää soveltuvat markkinointikanavat hankittua tietoa hyödyntäen• valitsee yritykselle sopivimmat markkinointikanavat• toteuttaa markkinointitoimenpiteitä• tarvittaessa verkostoituu markkinoinnin tehostamiseksi

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä kehittämällä saamenkäsityöalan yritystoimintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Saamenkäsityöalalla kehittäminen, 45 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa:

- kartoittaa kehittämisen tarpeen
- suunnitella ja toteuttaa saamenkäsityöalan kehittämistyötä
- ottaa vastaan palautetta ja arvioida työtään

Arviointi

Opiskelija kartoittaa kehittämisen tarpeen.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• arvioi omia ammatillisia vahvuuksiaan saamenkäsityöalalla• tunnistaa ja kartoittaa ympärillään kehittämisen kohteita ja mahdollisuuksia uusiin innovaatioihin• määrittää saamenkäsityöalan kehittämistyön tavoitteet yhteistyössä mahdollisen työ- tai sidosryhmän kanssa

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa kehittämistyötä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• käyttää oman kehittämistyönsä kannalta tarpeellisia tietolähteitä• hyödyntää ajan ilmiöitä tarkoituksenmukaisesti kehittämistyön suunnittelussa• valitsee ja rajaa kehittämistyön tarkoituksenmukaisesti• määrittelee kehittämistyön kohderyhmän• suunnittelee ja toteuttaa kehittämistyön tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä mahdollisten sidosryhmien kanssa• kehittää vuorovaikutus- ja verkostoitumismahdollisuuksia• arvioi kehittämistyön kustannukset ja laatii tarvittaessa budjetin• arvioi perustellusti kehittämistyön toteutusmahdollisuuksia ja käytettävissä olevia resursseja• toimii vastuullisesti kestävän kehityksen periaatteita ja yhteistä arvopohjaa edistäen• noudattaa ohjeita tietoturvasta, immateriaalioikeuksista, tietosuojasta ja salassapitovelvollisuudesta

Opiskelija ottaa vastaan palautetta ja arvioi työtään.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• kerää ja hyödyntää palautetta kehittämistyön aikana• arvioi työskentelyään suhteessa laadittuun suunnitelmaan, aikataulutukseen, kustannuksiin ja saatuun palautteeseen• arvioi kehittämistyön vaikutuksia saamenkäsityöalalla• arvioi tavoitteiden toteutumista ja jatkokehittämisen tarpeita

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja toteuttamalla saamenkäsityöalan kehittämistyön. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Näytön suorituskieki on saame.

2.7. Toiminnan suunnittelu ja johtaminen, 45 osp (300564)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- arvioida ja kehittää toimintaansa ja johtamisosaamistaan
- suunnitella, johtaa ja kehittää vastuualueensa toimintaa
- johtaa ja kehittää vastuualueensa henkilöstöä ja osaamista
- seurata ja arvioida tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta.

Arviointi

Opiskelija arvioi ja kehittää toimintaansa ja johtamisosaamistaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää tietoa yrityksen organisaatorakenteesta, liikeideasta, arvoista ja toimintakulttuurista sekä roolistaan esimiehenä• toimii esimerkkinä työyhteisön toimintaperiaatteiden noudattamisessa ja toteuttaa annettua strategiaa, visiota ja arvoja yhdessä henkilöstön kanssa• arvioi monipuolisesti osaamistaan, vahvuuksiaan ja työnsä tuloksellisuutta sekä kehittymistarpeitaan esimiehenä• kerää ja analysoi palautetta omasta toiminnastaan esimiehenä ja kehittää rakentavasti sitä saadun palautteen pohjalta• toimii vastuullisesti ja tekee perusteltuja päätöksiä• noudattaa voimassa olevaa työlainsäädäntöä sekä organisaation määräyksiä ja ohjeita• noudattaa eettisen toiminnan ja kestäväen kehityksen periaatteita• viestii suullisesti ja kirjallisesti alan työ- ja asiakaspalvelutehtävissä äidinkielellä (suomi, ruotsi tai saame) sekä viestii ja on vuorovaikutuksessa omalla alallaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä• laatii oman esimies- ja johtamisvalmiuksiensa kehittämissuunnitelman• kehittää suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti johtajuuttaan ja asiantuntijuuttaan.

Opiskelija suunnittelee, johtaa ja kehittää vastualueensa toimintaa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tuntee yrityksen tai organisaation strategian ja sen merkityksen toiminnalle• perehtyy yrityksen taloushallintoon, kannattavuuteen, tuloslaskelmaan ja taseen muodostumiseen sekä keskeisiin talouden tunnuslukuihin• suunnittelee vastualueensa toimintaa ja taloutta yhteistyössä vastualueella toimivien tai muiden tarvittavien tahojen kanssa• hyödyntää yrityksen oleellisia tunnuslukuja toiminnan suunnittelussaan ja johtopäätösten teossa• hyödyntää aktiivisesti digitaalisia johtamisen välineitä ja työkaluja työssään• laatii yritykselle tai vastualueelleen organisaation strategian mukaisen toimintasuunnitelman• laatii talousarvion vastualueelleen seuraavalle tili- tai toimintakaudelle yrityksen tai organisaation ohjeiden mukaan hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita• osallistaa keskeiset toimijat toimintasuunnitelman ja talousarvion laadintaan• huolehtii ja kohdentaa vastualueensa tuloksellisen toiminnan toteuttamiseksi tarvittavat resurssit kaikissa tilanteissa varmistaen palvelun laadun• vastaa toiminnan päivittäisestä sujumisesta vastualueellaan kestäväen kehityksen periaatteita noudattaen• kehittää järjestelmällisesti omalta osaltaan organisaation tai yrityksen ympäristö- ja laatujohtamista yhdessä henkilöstön kanssa• luo puitteet ja toimintamallit tavoitteiden mukaiselle toiminnalle delegoimalla, vastuuttamalla ja valtuuttamalla• reagoi ja tekee päätöksiä oikea-aikaisesti muuttuvissa tilanteissa• johtaa ja valvoo työtä vastualueellaan tuloksellisesti ja tekee toimenkuvansa määritellyissä rajoissa perusteltuja, johdonmukaisia ja vastuullisia päätöksiä ja ratkaisuja kehittäen toimintaa• hoitaa mahdolliset reklamaatiot asianmukaisesti• johtaa työyhteisöään vuorovaikutteisesti ja antaa positiivista sekä rakentavaa palautetta• viestii suullisesti ja kirjallisesti alan työ- ja asiakaspalvelutehtävissä äidinkielellä (suomi, ruotsi tai saame) sekä viestii ja on vuorovaikutuksessa omalla alallaan ainakin yhdellä vieraalla kielellä• viestittää vastuullisesti, ammattimaisesti ja ymmärrettävästi asioista myös muuttuvissa ja akuuteissa tilanteissa.

Opiskelija johtaa ja kehittää vastualueensa henkilöstöä sekä osaamista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• pystyy määrittämään osaamisvaatimukset vastualueellaan työskenteleville henkilöille• suunnittelee ja määrittää henkilöstön määrän ja arvioi rekrytointin tarpeellisuuden vastualueellaan• osallistuu tarvittaessa työsuhteen alkamiseen ja loppumiseen liittyvään prosessiin organisaation toimintatavan mukaisesti• vastaa perehdyttämisestä ja opastamisesta työtehtäviin• vastaa ajantasaisen perehdyttämismateriaalin olemassaolosta ja auttaa uuden työntekijän sopeutumista työyhteisöön• arvioi työryhmän yksilöiden ammatillisia ja työyhteisöllisiä valmiuksia perustellusti• suunnittelee ja organisoii henkilöstön tehtävät tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti• puuttuu tarvittaessa epäkohtiin ennaltaehkäisevästi ja välittömästi• käy kehityskeskusteluja henkilöstön kanssa säännöllisesti ja käynnistää keskustelun pohjalta sovitut toimenpiteet• varmistaa työntekijöiden riittävän tiedon saannin ja kannustaa heitä hyviin työsuorituksiin tasapuolisesti ja johdonmukaisesti• viestii henkilöstölle ja johdolle asioita johdonmukaisesti ja tekee tarvittavat raportoinnit• tuntee henkilöstön kehittämisen periaatteet ja organisaation suomat mahdollisuudet osaamisen kehittämisessä• toteuttaa henkilöstön koulutus- ja kehittämistarpeita ennakoiden samalla tulevaisuuden vaatimuksia• edistää henkilöstön työhyvinvointia sovittujen linjausten mukaisesti• noudattaa työssään toimialaansa ja -paikkaansa liittyviä lakeja sekä etsii ja seuraa alan ajantasaista lainsäädäntöä ja sopimuksia.

Opiskelija seuraa ja arvioi tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• seuraa ja arvioi toimintasuunnitelman toteutumista aktiivisesti• seuraa ja arvioi vastualueensa toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta organisaatiossa sovittujen toimintatapojen ja mittareiden mukaisesti digitaalisuutta hyödyntäen• seuraa henkilöstökustannusten muodostumista säännöllisesti ja tekee tarvittavat kehittämistoimet.

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja johtamalla vastualueensa toimintaa ja henkilöstöä sekä osaamisen kehittämistä tuloksellisesti. Osaaminen osoitetaan ammattialalle tyypillisessä työympäristössä, kuten yrittäjän toimitiloissa. Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida käytännön työtehtävissä osoittaa, ammattitaidon osoittamista voidaan täydentää muilla tavoin siten, että ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida.